

โรคจากการประกอบอาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

นายแพทย์ณัฐ บั่นเปล่ง
แพทย์ประจำบ้านอาชีวเวชศาสตร์ ชั้นปีที่ 3
โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา
วันที่ 8 พฤศจิกายน 2565

ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม

ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพของ
ลูกจ้าง และโรคจากสิ่งแวดล้อมของ
ประชาชน

ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพของ
ลูกจ้าง

ควบคุมโรคจากสิ่งแวดล้อมของ
ประชาชน

พระราชบัญญัติ

ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม

พ.ศ. ๒๕๖๒

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ

พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจาก
สิ่งแวดล้อม

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

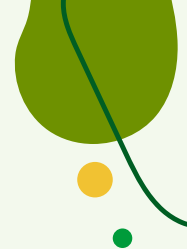
เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อกำหนด
กลไกการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม โดยใช้
ระบบการแจ้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพแก่
ลูกจ้าง หรือโรคจากสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับมลพิษ ให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ
การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และกำหนดให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่แจ้งหรือรายงานเกี่ยวกับ
การพบหรือมีเหตุสงสัยว่าเกิดโรคจากการประกอบอาชีพหรือโรคจากสิ่งแวดล้อมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

พรบ. ควบคุมโรคจากการ ประกอบอาชีพและโรคจาก สิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562

เกี่ยวข้องกับโรคจากการประกอบ
อาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม

โรคจากการประกอบอาชีพ

โรคจากการประกอบอาชีพ หมายความว่า โรคหรืออาการผิดปกติที่เกิดขึ้นจากหรือเป็นผลเนื่องมาจากการทำงานหรือการประกอบอาชีพ

เกี่ยวข้องกับ...

1. ลูกจ้างตาม พรบ.ความปลอดภัยฯ (มีนายจ้าง)
2. ผู้รับงานกลับไปทำที่บ้าน
3. แรงงานนอกระบบ (ไม่มีนายจ้าง)

โรคจากการประกอบอาชีพ

ตามประกาศกระทรวงสธ. เรื่อง ชื่อหรืออาการสำคัญของโรคจากการประกอบอาชีพ พ.ศ. 2563 ได้กำหนดไว้ 5 โรค

1. โรคจากตะกั่วหรือสารประกอบของตะกั่ว
2. โรคจากฝุ่นซิลิกา
3. โรคจากภาวะอับอากาศ
4. โรคจากแอสเบสตอส (ใยหิน)
5. โรคหรืออาการสำคัญของพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช

อย่าสับสน กับโรคที่เกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือ เนื่องจากการทำงาน

ตามประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง กำหนดชนิดของโรคที่เกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพ
ของงานหรือเนื่องจากการทำงาน พ.ศ. 2550 (อ้างอิงมาจาก ILO) ได้กำหนดไว้ 8 กลุ่ม

1. โรคที่เกิดขึ้นจากสารเคมี
2. โรคที่เกิดขึ้นจากสาเหตุทางกายภาพ
3. โรคที่เกิดขึ้นจากสาเหตุทางชีวภาพ
4. โรคระบบหายใจที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน
5. โรคผิวหนังที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน
6. โรคระบบกล้ามเนื้อและโครงสร้างกระดูกที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน
7. โรคเมะเร็งที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน
8. โรคอื่นๆซึ่งพิสูจน์ได้ว่าเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงาน

รายงาน
กองทุนเงิน
ทดแทน

An illustration of a scientist in a white lab coat standing at a desk with a computer. A large green speech bubble points to the scientist, containing Thai text. The background features stylized elements like a molecular structure, a DNA helix, clouds, and abstract shapes in shades of green and brown.

เราจะสงสัยว่าลูกจ้างเป็นโรคจากการ
ประกอบอาชีพเมื่อไหร่...?

โรงพยาบาลบงพลี
BANGPLEE HOSPITAL

คำถามคัดกรองโรค จากการทำงาน

ลูกจ้างที่สงสัยว่า เจ็บป่วยด้วยโรคจากการทำงาน สามารถขอรับการตรวจคัดกรองวินิจฉัยได้ที่คลินิกโรคจากการทำงาน โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

1

การเจ็บป่วยของท่านเกี่ยวข้องกับการทำงานหรือไม่

2

อาการป่วยของท่านแตกต่างกันระหว่างอยู่ที่ทำงานกับที่บ้าน หรือไม่

3

เพื่อนร่วมงานของท่านมีอาการคล้ายๆ กันหรือไม่

4

อาการของท่านเป็นมากขึ้นเวลาทำงานหรือไม่

โรคจากการประกอบอาชีพ

ผู้รับผิดชอบ : “นายจ้าง” ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครอง
แรงงาน กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และ
สภาพแวดล้อมในการทำงาน และให้หมายความรวมถึงผู้จ้างงานตาม
กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน

สิ่งที่นายจ้างต้องดำเนินการ...

1. การบ่งชี้และประเมินความเสี่ยงของการเกิดโรค
2. แจ้งให้ลูกจ้างทราบถึงอันตราย
3. ฝ้าระวังสุขภาพของลูกจ้าง : ตรวจสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยง
4. กำหนดแนวทางในการป้องกันและควบคุมโรค

การแจ้งข้อมูลให้แก่ลูกจ้าง

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การแจ้งข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพแก่ลูกจ้าง พ.ศ.2565

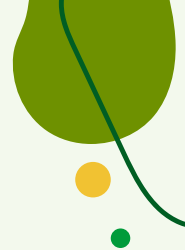
เรื่องที่ต้องแจ้ง ได้แก่

1. ปัจจัยเสี่ยงหรือพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพที่ก่อให้เกิดโรค
2. วิธีการป้องกันตนเองจากโรค
3. อาการสำคัญหรืออาการแสดงของโรค
4. มาตรการเฝ้าระวัง การป้องกัน การควบคุมโรค และบริการทางอาชีพเวชกรรมที่เกี่ยวข้องที่จัดให้
5. สิทธิของลูกจ้างตาม พ.ร.บ.ควบคุมโรคฯ 2562
6. PPE ที่จัดให้

แจ้งเมื่อไหร่...

1. ก่อนเข้ามาทำงาน
2. เปลี่ยนงาน
3. เปลี่ยนสภาพแวดล้อมในการทำงาน

โรคจากสิ่งแวดล้อม

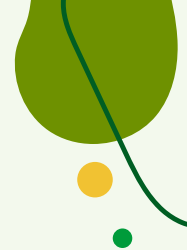
โรคจากสิ่งแวดล้อม หมายความว่า โรคหรืออาการผิดปกติที่เกิดขึ้นจากหรือเป็นผล
เนื่องมาจากมลพิษ

มลพิษ หมายความว่า ของเสีย วัตถุอันตราย สิ่งปนเปื้อน และ
มลสารอื่น ๆ ที่ถูกปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่
ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิด
ผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่เป็นพิษภัย
อันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ รวมถึงรังสี ความ
ร้อน แสง เสียง กลิ่น ความสั่นสะเทือน หรือเหตุอื่น ๆ ด้วย

เกี่ยวข้องกับ...

- ประชาชนทั่วไปที่ได้รับผลกระทบ

โรคจากสิ่งแวดล้อม

ตามประกาศกระทรวงสร. เรื่อง ชื่อหรืออาการสำคัญของโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2563 ได้กำหนดไว้ 2 โรค

1. โรคจากตะกั่วหรือสารประกอบของตะกั่ว
2. โรคหรืออาการที่เกิดจากการสัมผัสฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5)

โรคจากสิ่งแวดล้อม

ผู้รับผิดชอบ : “ผู้ครอบครองมลพิษ”

สิ่งที่ผู้ครอบครองมลพิษต้องดำเนินการ...

1. การบ่งชี้และประเมินความเสี่ยงของการเกิดโรค
2. แจ้งให้ประชาชนทราบถึงอันตราย
3. เฝ้าระวังสุขภาพของประชาชน
4. กำหนดแนวทางในการป้องกันและควบคุมโรค

หากสงสัยว่าลูกจ้างหรือประชาชนเป็น
โรคจากการประกอบอาชีพหรือ
สิ่งแวดล้อมตาม พรบ. จะต้องแจ้งใคร...?

นายจ้างสงสัย

ผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาลสงสัย

พนักงานเจ้าหน้าที่สงสัย

แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ใน
สาธารณสุขจังหวัดเพื่อ
สอบสวน

หากสอบสวนแล้วว่า
เป็นโรคฯ ตาม พรบ

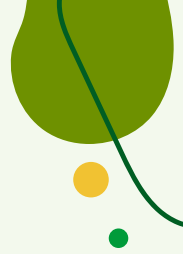

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

รายงานต่อ
กรมควบคุมโรค

ส่งนายจ้าง/ผู้ครอบครอง
นำลูกจ้าง/ประชาชนไปรับ
การวินิจฉัย/รักษา/ฟื้นฟู

หากพบว่ามีเหตุที่อาจเกิดอันตรายร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกายหรือสุขภาพอนามัย

อธิบดีกรมควบคุมโรคหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจประกาศว่าเป็น**เขตพื้นที่**
ที่จำเป็นต้องเฝ้าระวัง ป้องกัน หรือควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพหรือ
โรคจากสิ่งแวดล้อม

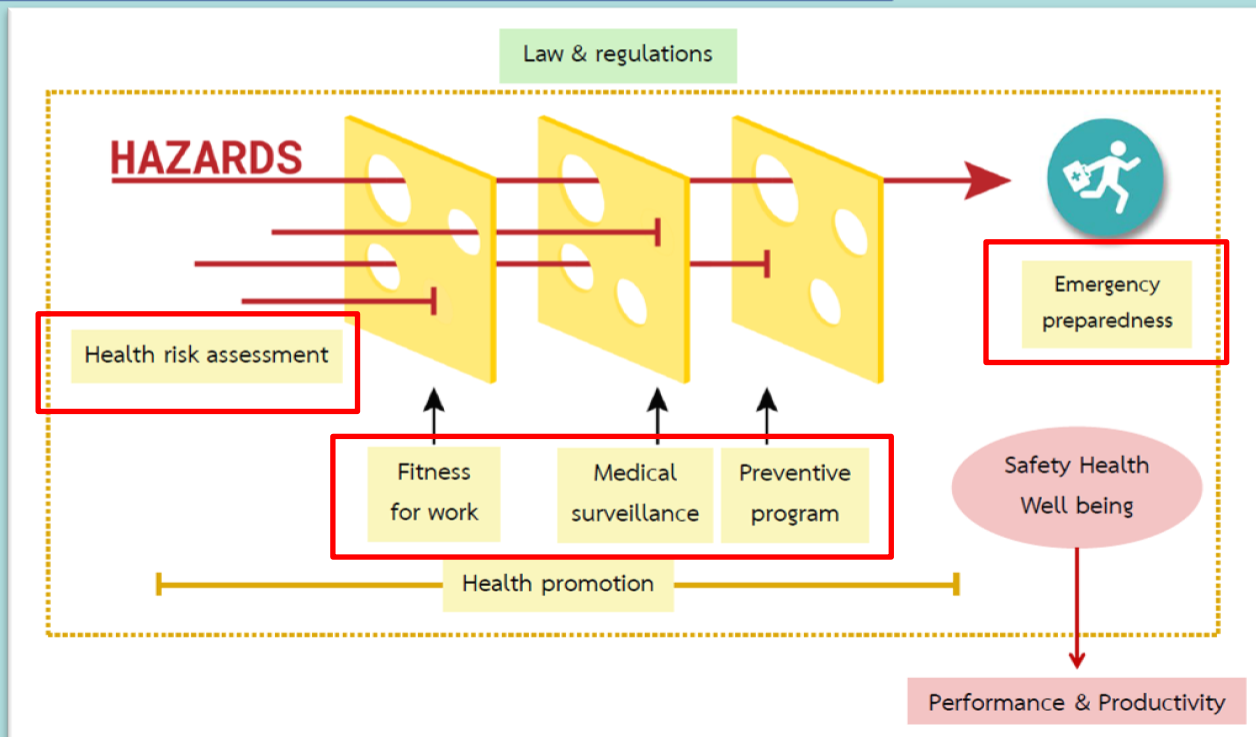

แพทย์ชีวเวชศาสตร์มีบทบาทอย่างไร
ใน พรบ. ฉบับนี้...?

บทบาทแพทย์อาชีวเวชศาสตร์

ก่อนเกิดการเจ็บป่วย/บาดเจ็บเนื่องจากการทำงาน

บทบาทแพทย์อาชีวเวชศาสตร์

ขณะเกิดการเจ็บป่วย/บาดเจ็บ

การวินิจฉัยโรคจากการทำงาน
การรักษาเบื้องต้น

หลังเกิดการเจ็บป่วย/บาดเจ็บ

การประเมินสูญเสียสมรรถภาพ
การประเมินกลับเข้าทำงาน (Return
to work)

กฎหมายอื่นๆที่สำคัญ

กฎกระทรวง

กำหนดมาตรฐานการตรวจสอบสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง

พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบสุขภาพของลูกจ้างและส่งผลการตรวจแก่พนักงานตรวจแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“การตรวจสอบสุขภาพ” หมายความว่า การตรวจร่างกายและสภาวะทางจิตใจตามวิธีการทางการแพทย์เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของสภาวะสุขภาพของลูกจ้าง หรือผลกระทบต่อสุขภาพของลูกจ้างอันอาจเกิดจากการทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง

“งานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง” หมายความว่า งานที่ลูกจ้างทำเกี่ยวกับ

- (๑) สารเคมีอันตรายตามที่อธิบดีประกาศกำหนด
- (๒) จุลชีพเป็นพิษที่อาจเป็นเชื้อไวรัส แบคทีเรีย รา หรือสารชีวภาพอื่น
- (๓) กัมมันตภาพรังสี
- (๔) ความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน ความกดดันบรรยากาศ แสง หรือเสียง
- (๕) สภาพแวดล้อมอื่นที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของลูกจ้าง เช่น ฝุ่นฝ้าย ฝุ่นไม้

ไอน้ำมันจากการเผาไหม้

“แพทย์” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ ๓ ให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงตามระยะเวลา ดังต่อไปนี้

- (๑) การตรวจสอบสุขภาพลูกจ้างครั้งแรกให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับลูกจ้างเข้าทำงาน และจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพลูกจ้างครั้งต่อไปอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

กฎกระทรวง

กำหนดมาตรฐานการตรวจสอบสุขภาพลูกจ้าง
ซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง พ.ศ. ๒๕๖๓

ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

เรื่อง กำหนดงานที่ลูกจ้างทำเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายที่นายจ้างต้องจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพของลูกจ้าง

โดยที่กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงในงานที่ลูกจ้างทำเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ วรรคสอง (๑) แห่งกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง พ.ศ. ๒๕๖๓ อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
ข้อ ๒ กำหนดให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพของลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงในกลุ่มสารเคมีอันตราย ดังต่อไปนี้

(๑) สารเคมีอันตรายในกลุ่มสารทำลายอินทรีย์ ได้แก่

- (ก) กลัยคอล (glycol)
- (ข) กลูตารัลดีไฮด์ (glutaraldehyde)
- (ค) คลอโรฟอร์ม (chloroform)
- (ง) คีโตน และ เมทิล เอทิล คีโตน (ketone and methyl ethyl ketone)
- (จ) แนฟธา (naphthas)
- (ฉ) เบนซิดีน และเกลือของสารเบนซิดีน (benzidine and benzidine salts)
- (ช) เบนซีน และสารอนุพันธ์ของเบนซีน (benzene and benzene derivatives)

เช่น ไกซีน (xylene) โทลูอิน (toluene) สไตรีน (styrene)

- (ซ) เบนโซควิโนโน (benzoquinone)
- (ฅ) บีส (คลอโรเมทิล) อีเทอร์ (bis (chloromethyl) ether)
- (ญ) บีต้า - แนฟทิลามีน (beta - naphthylamine)
- (ฎ) โพรเพน (propane)
- (ฏ) ฟอร์มัลดีไฮด์ (formaldehyde)
- (ฐ) ฟีนอล (phenol)
- (ฑ) เมทานอล (methanol)
- (ฒ) เมทิลีน คลอไรด์ (methylene chloride)
- (ณ) เมทิล ไอโซไซยาเนต (methyl isocyanate)
- (ด) ไตรคลอโร เอทิลีน (trichloro ethylene)
- (ค) อะครีโลไนไตรล์ (acrylonitrile)

ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
เรื่อง กำหนดงานที่ลูกจ้างทำเกี่ยวกับสารเคมี
อันตรายที่นายจ้างต้องจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพ
ของลูกจ้าง พ.ศ. 2564

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

ฉบับที่ ๔๔๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๕)

ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

พ.ศ. ๒๕๑๑

เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

แนวปฏิบัติการตรวจสอบสภาพตามปัจจัยเสี่ยงด้านเคมีและกายภาพจากการประกอบอาชีพ
ในสถานประกอบกิจการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แนวปฏิบัติการตรวจสอบสภาพตามปัจจัยเสี่ยงด้านเคมีและกายภาพจากการประกอบอาชีพในสถานประกอบกิจการ มาตรฐานเลขที่ มอก. 2547 - 2555 ไว้ ดังมีรายละเอียดต่อท้ายประกาศนี้
ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

หม่อมราชวงศ์ พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิวัตน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม
เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
แนวปฏิบัติการตรวจสอบสภาพตามปัจจัยเสี่ยงด้าน
เคมีและกายภาพจากการประกอบอาชีพในสถาน
ประกอบกิจการ พ.ศ. 2555

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

ฉบับที่ ๔๔๓๙ (พ.ศ. ๒๕๕๕)

ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

พ.ศ. ๒๕๑๑

เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

การประเมินความเสี่ยงด้านสารเคมีต่อสุขภาพผู้ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การประเมินความเสี่ยงด้านสารเคมีต่อสุขภาพผู้ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรม มาตรฐานเลขที่ มอก. ๒๕๓๕ - ๒๕๕๕ ไว้ ดังมีรายละเอียดต่อท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕

หม่อมราชวงศ์พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิวัตน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
การประเมินความเสี่ยงด้านสารเคมีต่อสุขภาพ
ผู้ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2555

Thank you for your attention

Do you have any questions?

nath.punpleng@gmail.com

Tel. 0897806451

Nath Punpleng